

D R A M A

Jean Genet

Splendid
(Splendid's)

P R I Z O R I Š Č E

Hall v sedmem nadstropju imenitne stavbe. Na levi in na desni vrata v hotelske sobe. Zadaj okna, skoz katera se pride na isti balkon. Lestenci. Razkošje. Preproge.

O S E B E

JEAN (ki mu pravijo Johnny)	okrog 30
POLICAJ	okrog 25
SCOTT	okrog 50
BOB	okrog 25
ŠUS	okrog 25
BRAVO	okrog 25
TERČI	okrog 20
GABI	okrog 30

Oblečeni so v frake, tri štiri dni se niso obrili. Razmršeni so. Nikoli ne odložijo brzostrelke, tudi ko plešejo ne. Nikoli se ne dotaknejo.

Ko se zastor dvigne, se že slišijo poročila po radiu.

GLAS PO RADIU: ... čeprav je le malo možnosti, da bi dlje časa vzdržali. Če zadevo razčlenimo, namreč ugotovimo, da so njeni elementi tesno povezani. Že dolgo pred to ugrabitvijo je Šusova banda zagrešila niz zločinov. Policija je tudi tokrat nemočna. Stavbo obkrožajo oklepna vozila. Ljudi je vse več, in vsi poskusi, da bi jih odstranili, so zaman. Mnogi so omedleli in odpeljali so jih z reševalnimi vozili.

Jean pomigne in Scott ugasi radio.

SCOTT: Krasno. Ubijamo jih na daljavo.

POLICAJ *se umika pod podboj in grozi Jeanu z brzostrelko*: Ne. Ne dam.

JEAN: Si koga razorožil ali si ga kje pobral?

POLICAJ: Ni važno, znam ga uporabljati. Dobro sem se naučil.

JEAN: Pri policiji. Ko si luknjaj pobe, kot smo mi.

POLICAJ: Pustil si me živeti, in zdaj mi ne očitaj. Delam, kar morem.

Še več kot drugi. In ne govori mi o zrešetanih pobih. Če bi bil ti na mojem mestu, bi se obnašal še huje. Ali še bolje.

JEAN: Ti boš govoril, kaj bi jaz na tvojem mestu.

POLICAJ: Vsi moji špiceljni – cel ducat jih je vohljalo zame – so bili suroveži kot ti.

JEAN: Moj petelin je rahel, in moja pest useka. Zapomni si, da kifeljcev ne maram. Živega sem te ujel, da mi boš za talca.

POLICAJ: Dokaze imam. Orožje sem si pošteno zaslužil.

JEAN: Ti ga je dal Gabi? Te je on tudi odvezal?

POLICAJ: Njega vprašaj. A ko bom izginil, se spomni, da merim točno, pa čeprav skoz vrata.

Gre ven, držeč na muhi Jeana in Scotta. Kratek premolk.

JEAN *Scottu, kateri mu je preprečil, da bi streljal*: Se upiraš? Ali me zapuščáš? Si tudi ti na Gabijevi strani?

Scott gre čez beli salon, potem po južnem hodniku, in prebije se skoz apartmaje, preden pride kifeljč ... do stopnic.

SCOTT *posmehljivo*: Se bojiš, da bo šel h Gabiju?

JEAN: Stopnic se bojim. Samó eno nadstropje naj se spusti, samó en podest, pa nam uide in ni ga več, in vse bojo vedeli, njegovi. Zastopil je.

SCOTT: Ne bo odšel.

JEAN: In zakaj ne? Nobeden ni znal biti tiho. Zastopil je, da se nam je Američanka stegnila pred nosom.

D R A M A

SCOTT: Še videl jo je, mrtvo.

JEAN: Ubogaj me.

SCOTT: Ne bo odšel.

JEAN: Misliš, da je začaran? *Rafal iz brzostrelke*. Ne več streljat! Naj nobeden ne strelja! Naj se nobeden ne gane!

SCOTT: Dereš se kot policaji. A te je strah?

JEAN: Da vidim šaržer. Samó ena krogla?

SCOTT: Zadnja.

JEAN: Kdo je streljal?

SCOTT: Terči, kdo pa.

JEAN: Kje je?

SCOTT: Pred ogledalom. Stoji pred omaro z ogledalom. Od včeraj se napreza, da bi se spomnil gibov svojega brata in jih posnemal. Včasih stopi k oknu, za zaveso, in strelja na ljudi. Nobeden mu nič noče. Njegov brat...

JEAN: Je mrtev. In ti to dobro veš. Včeraj so ga kifeljci odpihnili z okenske police. Naj ti da Terči krogle, vse razen ene. In naj se ne štosira več.

SCOTT: Igrá. Vsi bomo igrali. On bi rad oživil brata. Vase vtisnjenega nam ga bo prinesel.

JEAN: Jaz ne igram.

SCOTT: Kot vsi drugi. Da bi bili to noč gangsterji, kakršni nismo bili nikoli.

JEAN: Nikoli? Vse zadeve, ki sem se jih polotil, vse dvojne igre, vse se je posrečilo. In če zgubljam živce in če penim, to ni samo zato, ker se mi smilite. Ne, rad bi se izvlekel. Za to sem odgovoren. Samega sebe obtožujem, to ja, ampak ne mislite, da kot pri maši, da se kaj trkam po prsih; obtožujem se, ker bi si rad izbojeval pravico, da vas rešim. Vi vsi ste nori. S tabo vred.

SCOTT: Nič bolj kot Gabi, ki norí okrog in dela sneg.

JEAN: Sneg?

SCOTT: Fotelje para. Zofe, pernice, blazine. Trga preproge, razbija ogledala. Zakaj letajo lastovke po sobah? Gabi jih preganja, pri vsakem oknu jim je razdril gnezdo.

JEAN: Scott, najbolj pameten si bil od nas. Zdaj pa bi šel rad za najbolj butastim.

SCOTT: Dela vse, kar more, da bi še bolj zakompliciral stvar. To je edini način, da se izvleče.

JEAN: Še je čas, da vržemo en poker. Kdor izgubi, vzame nase vse. Vse zločine. To se mi zdi primerno.

SCOTT: Če se sme goljufat, bomo igrali.

JEAN: Ne bo se goljufalo.

SCOTT: Ne bomo igrali.

JEAN: To je pravi čas, da smo pošteni.

SCOTT: To je čas, da zavržemo pravila – ali si jih izmislimo. Vsi naši nekdanji zločini ...

JEAN: Nobeni zločini, Scott. Nikoli nismo ...

SCOTT: Zločini, ki smo si jih želeli. Ki so nas držali skupaj. Kaj bi bilo z njimi, če bi jih na lepem izbrisali z nekakšnim poštenjem? Mrtveci, mrtveci bi se naselili v nas. Naši zločini se morajo razcvetat.

JEAN: Ne zastopim. Nikoli nisem. Vam je torej prav, da kifeljce, ki smo ga zgrabili, zvezali, mu zamašili usta in je bil naš ujetnik, da tak kifeljce prestopi na našo stran, in je tu, in se svobodno sprehaja in deli z nami našo mizerijo.

SCOTT: Takoj bi ga morali ubiti, iz previdnosti. Iz previdnosti ali za štos?

JEAN: Ne eno ne drugo, Scott. Ampak ker se kifeljca ne vzame zraven. Ne da se mu priložnosti.

SCOTT: Ne mu očitat, če se je odločil za tiste, ki nimajo prav in so trmasti. Nisem čisto prepričan, da ne bi ti, če bi imel kdaj priložnost, in celó danes, šel med policaje. Izdajstvo je sladko.

Neka vrata se odprejo. Objeta priplešeta Bob in Bravo.

JEAN: Plešeta!

BOB: Žvižgava tudi. Da si dajeva takt. Čista veselica. Zažvižga valček.

JEAN: Nehajta!

BRAVO: Oh Johnny, dovoli, da pleševa!

JEAN *Bobu*: Z Gabijem si. In ti tudi, Bravo. Pojdita nazaj k njemu. Jaz sem tu, na tem hodniku, s Scottom in Šusom. Ne me hodit zezat.

BOB: Hotel je od vseh. Skupaj smo ga zavzeli, ti nič bolj. Premerjava ga s plesnimi koraki, to naju zabava.

JEAN: Barabe!

BRAVO *jezno*: Kaj si rekel?

BOB *posmehljivo*: Malo več vljudnosti, gospod. Od sinoči tu vsi pazimo drug na drugega, trudimo se, da bi bili obzirni, in ti edini bi bil rad surov? To res ni prav.

SCOTT: Ljubeznivost, Johnny, biti moraš ljubezniv.

JEAN *nič manj jezno kot Bravo*: Pravico imam, da ...

SCOTT: Počasi. Če ju psuješ, ogrožaš tudi mene. Fantje imajo prst na petelinu, vsak je nevarnost za druge in drugi so mu nevarni. Zmerom bolj olikani bomo eden z drugim, zmerom bolj blago se bomo premikali.

BOB: Prav imate, gospod Scott. *Jeanu*. Torej: nobenih barab, samó dva, ki plešeta valček.

JEAN: V sosednji sobi ... *Obotavlja se*.

BRAVO *bruhne v smeh*: Mrlič! Truplo lepe punce! Preplesala sva vse sobe in hodnike. Objeta se sukava ob oknih. Okrog mrtve se divje zavrtiva, v najlepšem valčku. Policaji naju vidijo, opazijo me. Ne upajo se streljati. Gledajo, kako gre mimo slavje.

JEAN: V omarah je polno oblek, pa dajta ...

BRAVO: Saj bi lahko. V obleki z dolgo vlečko, in v vašem objemu! Še pet ali deset minut življenja, to je moj zadnji gala ples.

JEAN *milo*: Ne plešita več.

BOB: Ti gre na živce?

BRAVO: Dve leti sem nosil glavo naprodaj, da sem lahko ostal z vami...

JEAN: Glavo naprodaj? Tisti pohlevni vlomi...

BRAVO: Da sem lahko ostal z vami, si me prisilil, da sem jaz, ki sem najbolj krhek, živel ves napet, živel kot junak, živel kot gospod, živel čisto sam, vzravnani in beseni, in niti črhnil.

JEAN: Z vsemi je bilo enako.

BRAVO: Enako. Niti trenutka topline. Nobenih stikov med nami. Kaj šele prijateljstva. Živelimo skupaj in zmerom daleč narazen. Razen če smo si iz zlate doze ponudili angleško cigareto. In Scott blebeče nekaj o olikih! Dolga leta ujet v ledeni dih te strašne olike, te olikanosti, ki je bila pogubna, če si jo za trenutek pozabil.

BOB *Jeanu*: In bo pogubna, če jo kdo pozabi nočoj.

SCOTT: Ohranila nas je stroge. Pazita nanjo.

BRAVO *zopleše*: Danes se mi žvižga, Scott. In plešem, plešem. Sam.

BOB: V mojem objemu, Bravo.

BRAVO *še naprej pleše sam*: Sam, Bob. Čisto sam. *Bobu*. Ne ostani predolgo. Gabi ne mara, da ga kdo pušča samega in se gre menit z Johnnyjem.

JEAN: Nič se mu ni treba bat.

BRAVO: Ni stvar v tem. Ampak kadar skleneš, da je vojna, si previden. Iz principa.

Radio zaigra valček.

JEAN *Scottu*: Tiho!

Scott obrne gumb.

GLAS PO RADIU: ... večerne in tudi že jutranje izdaje pišejo o številnih grozodejstvih zločinske sedmerice, ki jo bo ob svitu policija za zmerom ukrotila. Z drznostjo in krutostjo so se zapisali v zgodovino kriminala ... *Scott ugasi radio.*

BOB: Štos! Pa napravimo zločine, ki jih pričakujejo od nas ...

Rafal iz brzostrelke.

SCOTT: Spet Terči.

JEAN *Bobu*: Pojdi in mu reci, naj neha. Samo krogle zapravlja. Saj niti ne meri.

BOB: Kar sam pojdi. Tako rad se sprehajaš po hotelu. Prvič vidiš, kaj je luksuz. Žal ravno to noč, ko boš umrl. Pojdi. Hej, Napoleon, na Sveti Heleni je tvoj tron ...

SCOTT: Bob!

BOB: Ne, Scott. Olika je za vas. Jaz se ne bojim nesramnosti. *Jeanu*. Pojdi. In mimogrede poglej, če je kak milijarder kje pozabil uro ali prstane, in zbaši jih v žep, to bo tvoj zadnji plen. Zame so hodniki predolgi. Hoja me utruja. In Terčija se res ne sme motiti. Njegovo delo je sveto.

JEAN: Ukazujem ti.

BOB *ledeno*: Izvoli.

JEAN *grozeče*: A ne boš ubogal?

SCOTT: Bob je bil vso noč pokonci. Nič ni jedel. Svoj obrok je dal Terčiju.

BOB: Dal. Pa ne Terčiju.

ŠUS *pride*: Vode ni več! *Zdi se, ko da ga ni nobeden slišal.* Pravim, da

ni več vode. Zaprli so jo. Vse pipe sem pregledal. Sigurno bojo povedali po radiu.

SCOTT: In pijače tudi ne. Niti kaplje viskija.

JEAN *Bobu*: A ne boš ubogal?

ŠUS *Bobu*: Kaj pa ti tukaj?

BOB: Počasi, Šus. Počasi in olikano.

ŠUS *Jeanu in Scottu*: A kar mirno ga prenašata? On je odvezal roke in noge kifeljcu, ki se zdaj mirno sprehaja po hotelu z gospodovo brzostrelko.

BOB: Nobenih ukazov več ne sprejemam. Tudi če bi šel zdaj do Terčija, da bi ga razorožil, ne bi mogli vedet, ali bom ubogal. Sploh pa se Terči po mojem dobro drži. Bratov padec ga razvneha in brzostrelka ga navdihuje.

ŠUS: Zdaj ne strelja Terči, ampak kifeljc.

SCOTT *Bobu*: Nervozen si, Bob.

BOB: Klimba, če nočem ...

SCOTT *naglo*: Previdno, Bob, prsta imam na petelinu.

BOB: Oprosti.

SCOTT: Narahlo se premikaj, Bob, in govôri počasi. Ponavljam: nervozen si.

BOB: Ker ne govorim kot vi v kratkih stavkih. V odsekanih. Vaša revščina bogato vse pove. Če bi morali speljat malo daljši stavek, bi se vam na sredi zavrtelo v glavi. Občutek imate, da se vam je vse sesulo. V kinu ste gledali pogrebe – rože, gospôda!, šopki, venci, žalni trakovi, kilometri flora – pogrebe ameriških gangsterjev, in fantazirali ste, da bo vaš tudi tak.

SCOTT: In res bo.

ŠUS: Fantazirali smo, da bi šli za takšnim.

BOB: Ne. O svojem ste, ki bo tak kot tisti. In zdaj ste tik pred tem. Stojite na mrtvaškem odru in trepetate. Cvikamo, gospodje. V rit nas zebe. Ali, kot se lepše reče: strah nas je.

SCOTT: Tega ne! Ne te besede ...

BOB: In za povrh postajate vraževerni.

SCOTT: Zmerom smo bili. To je krasilo naš poklic.

BOB: Kifeljc pa, policajček, se od včeraj sili, celô jokal je, da bi lahko

streljal na kolege.

ŠUS: Odkupil bi se rad.

BOB: Česa? Saj ni bil v bandi.

ŠUS: Torej si ga ti očaral. Hoče biti na nivoju. Kako naj ve, da si bil največji ...

BOB: Posrané, si mislil, ne res? O ropu banke govoriš? Kar obtožuj. Medtem ko ste vlamljali, sem jo stisnil. In niste me navrtali, ker ste se bali moje smrti. Ko smo napadli šoferja, nisem hotel streljat. Slabo mi je postalo, ko ste mrcvarili tista starca na kmetiji. Strahopeten sem, in na to sem ponosen: strahopetnost je moj pogum. Stisnil sem, zbegnil, megla za mano. Cvikal sem, za vrat me je stiskalo, hud zajec sem bil. Kadar kje zakuha in je vroče, me zgrabi prpa, zavlečem se v kot in dobim drisko. Ampak tokrat si privoščim klepetavost. Ne mi govorit o davnih zadevah, mrtve so. Kot Američanka. Mrtve.

ŠUS: A ne pokopane, Bob. In to ti bomo z veseljem še večkrat povedali.

BOB: Kadar je bila možnost, da preživim, sem izbral življenje. Vi ste izbrali blišč. Nocoj je ravno narobe. Vse življenje sem bil posrané. Dajali ste mi umazane naloge. Niste mi zaupali. Prav ste imeli. Zatajil bi. Ampak nocoj ne ubogam vaših ukazov.

JEAN: In mojih groženj?

BOB: Ista figa. Vi, ki ste korajžni fantje, ki ste dasoti – z Gabijem vred –, dedci in pol, vi si boste privoščili razkošje čudovite prpe. In prenašali jo boste dostojanstveno.

JEAN: Lahko te počim.

BOB: Ustrelj!

SCOTT: Nimamo več hrane, nimamo pijače, ostalo je čisto malo streliva, voda je odklopljena, obkoljeni smo, nobenih možnosti za beg, Američanka se nam je stegnila pred nosom – in policija bo vsak čas posumila, razen če trupla ne postavimo ob okno, razen če ga ne posprehodimo čez balkon ...

BOB: Zakaj pa ne? Tudi ta čedna mrha si zasluži razkošen pogreb. Naj špancira pod zvezdami, in raja naj kleči pred njo ...

JEAN: Nobenega sramu ne poznaš.

SCOTT: In kaj naj mi bo? Rešuje nas okrutnost. Ampak da nadaljujem:

zelo malo časa nam preostane, mogoče dve uri, preden odletimo v zrak z vso to stavbo, ali si poženemo zadnjo kroglo v glavo, ali se vdamo. *Bobu.* Speljal sem kar dolg stavek in ni se mi zavrtilo. Potruditi se moramo, da tedve uri preživimo kar najbolj slovesno.

ŠUS: Pa še kaj!

SCOTT: Govorim o dostojanstvu. Mislim, da je enakovredno krutosti, s katero se ponša Gabi.

JEAN: Tudi ti si na njegovi strani ...

SCOTT: Nisem. Ampak vsi smo že nehali živeti.

BOB: Pred dvema letoma smo nehali živeti normalno. Ko greš v riziko, je, kot bi stopil v samostan.

SCOTT *prižge radio*: Da slišimo.

GLAS PO RADIU: ... izjemno močni žarometi z vseh strani osvetljujejo hotel Splendid in jemljejo gangsterjem vsakršno upanje na beg. Zlikovci ne streljajo več. Kaže, da jim je pošlo strelivo. A kaj se je zgodilo z nesrečno talko in z mladim policistom? O njem njegovi tovariši ne vedo ničesar in prisegajo, da ga bodo maščevali. Njegova nesrečna mati ...

Scott ugasi radio.

ŠUS: Podžgale so ga vaše lepe oči, Bob, in zdaj strelja kot nor.

BOB: Ni naša stvar, kaj se dogaja v njegovi glavi. Nikdar nam ni jasno, zakaj je kak pob prestopil. Kifeljca pa je zapeljal Gabi.

ŠUS: Spet Gabi, ta upornež. Moral bi se ukloniti, omehčati. On je kriv za to, kar se dogaja. Če ne bi ubil punce, policija ne bi zganjala takšnega kravala. Ampak tudi on je bil po svoje nervozen. In zaradi njegove slabe volje nas zdaj čaka tole. Vse.

GABI *se nenadoma prikaže*: Po pomoti, Šus. Umrla je po pomoti.

ŠUS: A tako? Je ni nič bolelo? Si jo mogoče božal? S svojimi nežnimi šapami, s šapicama gromozanskima?

GABI *Bobu*: Predolgo se motaš tukaj, Bob. Pojdi stat na stopnice.

JEAN: Da ne bi mogli kifeljci gor ali da jaz ne bi smel dol? Menda več, da pazimo na stopnice od tukaj.

GABI *Šusu*: Kaj je torej z mojimi šapami gromozanskimi?

ŠUS: Povedal sem, kar sem mislil. Ne bom vam pravil, kako je končala Gospodična.

- GABI: Vsi bi bili radi na mojem mestu. Od sreče je umrla.
- ŠUS: Njen denar je bil pravi. Trzam samo na cekin.
- GABI: In zlato njenih las?
- ŠUS: Priznal je! Torej priznaš? Za tvojim luštkanim obražčkom se je metala Američanka!
- GABI: Konec vas bo od ljubosumja. Še jo čutite na meni. Z mano gre skoz hotel. Ne nosim je v naročju, odeva me. Zastira me in postajam mračen. Bega vas ...
- JEAN: Saj smo vedeli. Gledal si jo čisto prevzet ...
- GABI: In njen rdeči cvet! Ne boste nama ga oprostili.
- ŠUS: Ni res.
- GABI: Na levo, sèm, sèm na levo mi je z buciko pripela nagelj. Razganja vas od bolečine, ker je bila moja. Mene je klicala Šus.
- JEAN: Priznaš?
- GABI: Ne.
- ŠUS: Tat, še ime si mi ukradel.
- GABI: Šus? Od nobenega ni. Že dolgo je, kar je postalo last cele bande. Od kogarkoli je, a predvsem od tistega, ki ga najbolje nosi.
- ŠUS: Najprej so ga dali meni, prvemu.
- BOB *posmehljivo*: Ognjeni krst!
- GABI: Šef je bil Johnny. Vseeno pa so govorili: Šusova banda. Razlôži to. *Jeanu*. Ti pojasni.
- JEAN: Si se je dotaknil?
- GABI *posmehljivo*: Česa? Bande? Šusove?
- JEAN: Punce.
- BOB *porogljivo*: Cincal je. Najbolj kruti dečko bande. V sobi Lepe Gospodične si je privoščil zatega mrliča, truplo, posuto z biseri in diamanti, okrašeno s cvetjem, čisto nadnaravno ...
- JEAN *Gabiju*: Priznaj.
- BOB: Ljubosumni ste. Veseli, da ga lahko obtožujete. Mislili ste, da je punca tukaj zaradi vas, zaradi vsakogar od vas posebej. Čutili ste, da noče več oditi. Da se je ujela. Otrpnila. Pogreznila. Utopila. V strah vas je spravljala – mene ni, ne rabim čipk, da bi se useknil – in postali ste divjaki. In če jo je ohladil ...
- GABI: Kadar se me je dotaknila njena tančica, ste pobesneli.

BOB: Kakšna tančica?

GABI: Njene čipke, pajčolan, kaj vem ... Ampak ... če sem jo mogoče ravno jaz zadavil?

JEAN: Potem te lahko likvidiramo.

GABI: Si ti šef?

JEAN: Sem, ja.

GABI: Dokaži.

JEAN: Zadnji si bil z njo, tam v rdeči sobi.

GABI: Kot predsednik sodišča bi bil imeniten. Ampak hotel sem reči: dokaži, da si šef.

JEAN: Počim te lahko brez dokazov. Že takrat okrog ponarejenih dolarjev mi nisi bil preveč všeč. Tvoj svinjski gobec ...

GABI: Je žal še zmerom lepši od tvojega. Še ko bo mrzel, se lahko skriješ. In moj svinjski gobec se poserje nate.

ŠUS: Pazi, kaj govoriš, v trebuh merim.

BOB: Če naj bo položaj, kot pravi Scott, slovesen, počakajmo z usmrтитvijo do konca.

JEAN: Jaz sem Glavni, jaz moram ukrepat. Šusu in Scottu. Mi nimamo nič pri tem, če je ubil Američanko. On mora plačat. Samo on. *Dolg premolk.* Nobeden mu ni naročil, naj jo ubije.

GABI *nastopaško*: No kaj? Odločite se! Predajte me policiji. Lahko celó rečete, da sem jaz šef. *Dolg premolk.*

SCOTT *Jeanu*: Nikoli te nisem videl tako besnega.

BOB *Jeanu*: Veš, zakaj smo te ubogali? Iz lenobe. Kdo te je naredil za ta Glavnega?

JEAN *malček okleva*: To sem od rojstva.

GABI: Kot francoski kralji?

JEAN: Tako je. Glavni sem, in pravico imam do tega, ker sem za to odgovoren. Vem, da so za mano fantje moje bande, in vsi tatovi, roparji in lopovi iz cele Francije. In kadar mi ga kdo polomi, ga lahko obsodim.

BOB: Kralja se vrže s prestola, in glavo preč.

JEAN: Tudi to vem. Bi se radi spuntali? Pamet v roke. Če moramo živet še nekaj časa, poskusimo opraviti to s čim manj hrupa. Gabi? Poslušaj, Gabi, prejle sem rekel, da si kriv; trmaril si, naj verjamemo, da si

ti ubil Američanko. Vzamem nazaj: obstaja dvom. Torej vrzimo poker, da vidimo, kdo je kriv. Naj govorijo karte, pošteno in odkrito.

BOB: Kart se ne grem, predober sem. Spomnite se: z denarjem od mojih umetnij smo začeli bando.

JEAN: Tokrat naj bi bilo vse po pravilih. Lepo med nami. Recimo, da ti prepustim komando. Potlej bo videti, ko da si ti šef. Ti boš odgovoren. O tebi bojo govorili. Če nas kifeljci pustijo ven, odložimo orožje. Eden od nas se obtoži – eden od nas, ni nujno, da ti – da je ubil punco. Ko pridemo iz aresta, ga osvobodimo.

BOB: Nemogoče.

GABI: Pusti ga, naj govori.

BOB *Gabiju*: Ne poslušaj ga. Upa, da bo naleglo malo prijateljstva med fante. Da si bojo malo oddahnili, in tega si ne smemo dovoliti.

JEAN: Bob se razgreva. Povlekel bi te rad za sabo, ampak je že prepozno. Gabi, dobro me poznaš. Če bi se mogli udarit? Se spoprijet? Jih spravit nekaj s poti? Ampak že lep čas oklevamo, pomišljamo, tehtamo drug drugega, se sumničimo ...

BOB: Tem bolje, če je zrak težak, in gost. Ko vdihavamo svoj smrad, močnejše čutimo, da smo med svojimi in ločeni od drugih. *Jeanu*. In tudi ti imaš marsikaj pri tem.

JEAN *Gabiju*: Ne poslušaj ga. Sprejmi, kar ti predlagam. Dobro vidiš, da te obtožuje.

BOB: Nič ne obtožujem, razmejujem odgovornost. Vsak od nas ima svojega mrliča na koncu prstov. Na koncu naših prstov, ovešenih z zlatom, truplo Lepe Gospodične.

JEAN: Pred sodiščem ...

BOB: Sodnija, Gabi! Pred poroto! Povem ti, sam ne boš prenesel teže naših zločinov. Vsi skupaj bi jo lahko.

GABI: Dobro, ampak če vržemo poker, se tisti, ki ga bo doletelo, mogoče ne bo hotel vdat. V zadnjem hipu se lahko poserje.

JEAN: To je pač tveganje.

GABI: Nisem prepričan, da bojo drugi hoteli igrat.

BRAVO *pripleše s policajem*: Jaz že ne bom.

JEAN: Prisilili te bomo.

BRAVO: Gabiju odgovarjam. Samo njemu. Nima pravice, da bi odločal.

D R A M A

Ponosni ste na Šusovo bando, a dobro veste, da ta banda – ali združba zlikovcev, kot bi rekli na sodišču – obstaja, šele odkar smo se zaprli v ta hotel. Skratka, odkar smo sèm ujeti. Radio nam govori o tem in nam vsiljuje bratstvo. Dve leti smo se trudili, da bi ga dosegli, in se nam ni posrečilo. Zdaj nas veže nesreča. Zdaj nas nesreča lepi skupaj. Banda, o kateri ste fantazirali, je zaživela in že mislite, kako bi jo uničili. Pobje, divji in strašanski, nevedni ste nesreče.

JEAN: Banda bo obstajala naprej, tudi ko bomo v arestu.

BRAVO: Ne bo. Ne tako močna. Ste hoteli bando, Šusovo? Zdaj ko jo imate, se morate ... *Premolkne.*

GABI: Kaj? Zini že.

BRAVO: *potihem:* Žrtvovati.

GABI: Traparije. Ne seri ...

BRAVO: Zapri, kadar govorim. Jasno? Ne veš, kaj bi rad ... Gabi, nočem, da bi te prepričali. Po vsem, kar sem naredil ... ne smeš odnehat.

JEAN: Bodi no pameten. Zakaj se ne bi vdali policiji?

BRAVO *se nasmeje:* Da bi se vdal? Njemu v roke? Tam si me že enkrat našel, če prav vem.

JEAN: Naj gre in svojim pove naše pogoje.

POLICAJ: Nikamor ne grem.

SCOTT: Če bi rad pošteno crknil, lahko to narediš pri policiji. Priložnosti za umret se tam ne manjka.

POLICAJ: Ne gre za to.

SCOTT: Za kaj pa?

POLICAJ: Kako naj vam razložim? Ne vem, kaj se je zgodilo. Poskušal sem uganit, kdo ste. Bit kifelj je težko breme. Opotekal sem se pod njegovo težo.

BOB: In se prekucnil k nam?

POLICAJ: Kaže, da res. Mislijo, da sem mrtev, jaz pa sem streljal.

JEAN: Tvoji kolegi ne vejo nič o tem. Nikoli jim ne bo prišlo na misel.

POLICAJ: Če bi znal govorit! Jezik imam priliman, usta pocasta. Kifeljc pozna samo zapisnike in poročila. Povedal bi vam, kako nas razganja od želje, da bi vas počili, da bi vas, gangsterje, smrtno zadeli; pa ne zato, da bi spoznali svojo moč, ampak da bi jo zgubili. Ko ste

me prijeli, sem bil čisto iz sebe, da sem lahko z vami, tu, v sedmem nadstropju.

BOB *posmehljivo*: Kakšen čar!

POLICAJ: Ja, velik čar. Ko sem streljal na kolege, je bilo, kot bi se pognal v orjaški skok. Lepo je bit na strehi, bit preganjana divjad, a še bolj krasno je stopit na drugo stran. Mogoče boste vsak čas občutili. Mogoče že čutite tako.

TERČI *se prikaže*: Jaz te razumem. Počasi drsim v narobne kraje.

POLICAJ: Poznal sem pobe vaše sorte, ki jim je odleglo, če so bili prijazni s policaji. Ne za denar, imajo svoj ponos, za stisk roke bi prodali mater. Jaz sem na svojo mogoče streljal. To je isto.

JEAN: Policija ...

SCOTT *pri radiu*: Poslušaj tole.

GLAS PO RADIU: ... se ne prezre nobena možnost. Nič se ne ve o nedolžni žrtvi. Ni je mogoče videti. Glede na domnevo, da imajo gangsterji radijski sprejemnik, jim policija na prošnjo sira Crafforda sporoča, da bo napad na sedmo nadstropje preložen za dve uri, če lahko dokažejo, da je deklica živa in zdrava. V nasprotnem primeru bo policija z vsemi razpoložljivimi sredstvi ...

GABI: Izključi.

JEAN: Obkoljeni smo, policija nam ne da dihat, vi pa mislite na kaj?

TERČI *se prikaže*: Kako bi se smejali.

JEAN: Terči, tvoja norost nas ne bo rešila.

TERČI: Misliš, da sem nor, Johnny? Ti, ki te je imel najraje? Od včeraj iščem svojega brata, in kje naj ga najdem, če ne na sebi? Hočem, da živi.

GABI: Dve uri?

TERČI: Naj živi še uro. Fantje, ne mu jemate ene ure življenja na zemlji. Pomagajte mi.

JEAN: Ne moremo ga obudit od mrtvih.

TERČI: Obudili ga bomo. Poskrbel bom za to. In manj se boste napihovali, ko bo tu. Bojite se ga. Bojite se njegovega kodra. *Si naravna koder las na čelo*. Bojite njegovih srščih obrvi. Njegove spokojnosti. Njegove jeze. Bojite njegovih pesti. Njegovih stegen. Boste pozabili

na svoje strahove, ko ga boste zagledali? Bojite njegove drže. Hoje! Poglejte me vendar! *Jeanu*. Poglej me!

BOB *ga popravlja*: Ne tako. Komolec malo nižje. Ja, v redu.

TERČI: Moja noga. Levo stopalo. *Grebe po tleh, nekako raztreseno*.

BOB: Bolj naprej. *Poklekne ob njega*. In malo bolj ven. Levo koleno ima zmerom rahlo upognjeno. Bratko hodi, kot bi valoval. Njegova ledja se razpirajo.

TERČI: Moja ledja se razpirajo. In prihajam. Prihajam med vas.

JEAN *Gabiju*: Reci mu, naj neha.

BOB: Zakaj? Vas je prevzelo? Če je imel rad brata, je normalno, da ga še zmerom išče. Te je strah tega, kar počne? Kaj bi želel postat, ko bi bil najbolj ubog, a, v koga bi se skril? *Terčiju*. Daj še naprej. In zmerom eno roko v žepu.

TERČI: In moj pogled! Moje strašne oči, moji bakli! Fantje, prinašam vam svojega brata. Prinesel sem ga. Podarjam vam ga. Mene so ubili, Terčija. Meni boste nanosili rož in vencev. Roko v žepu! Evo, roko dajem v žep. In nasmeh? Nasmeh, pobje? Mislite, da se vračam na zemljo nenasmejan? Zmerom sem kazal zobe. Krasno zobovje, je rekel zdravnik, ko ga je pokrival z zlatom. Ampak pozdravite no. Pozdravite me.

POLICAJ: Pozdravljen, Dedé.

JEAN: Nehaj.

GABI: Pusti ga.

TERČI: Živjo, pobci. Od daleč prihajam. Lahko bi vam pripovedoval o smrti, kjer sem pustil brata. Smrt je dolgo trajala. Moral sem se odtrgat nekomu, ki je hotel živeti namesto mene. Odtrgat od bratkota, ampak ratalo mi je. Grozen štramac. Videl sem vas. Ko sem prejle hodil proti vam, sem mislil, da ne bom nikoli prišel do vrha stopnic,

po katerih stopa dol moj brat. Ampak bili ste tu in me potegnili gor. Johnny!

JEAN: Pomiri se, Terči. Premislit moramo, kako naj se izvlečemo.

TERČI: Kje pa bi se? Vsa vrata so zastražena, spomnit se moramo česa novega in pobegniti drugače. Ničesar več se ne bojim. Dedéjevo moč imam. In zdaj ti bom nekaj povedal. Tebi, Johnny. Upam si, upam.

JEAN: Naj ga za božjo voljo kdo utiša! Naj bo tiho! Prižgite radio!

Stopi proti radiu, Terči mu iztrga brzostrelko. Bob jo vzame

Terčiju.

TERČI: Tiho! Meni praviš, naj bom tiho!

BOB *Jeanu*: Mir daj. Konec je s tabo.

GABI *vzame Bobu brzostrelko*: Daj. Zdaj je Šus taglavna. Ona komandira. Šusu. Ne ti, cepec, banda. Ona komandira.

BOB: Še dve uri imamo.

ŠUS: Mrliča ne moremo spraviti na balkon.

JEAN: Vdajte se.

GABI: Nimaš več orožja, nimaš več besede.

POLICAJ: In zakaj ne bi spravili mrliča na balkon?

BOB: Bil bi štos, če bi jim jo počasi spustili na glavo.

GABI *Bobu, kažoč Šusa in Jeana*: Odpelji ju. Tja, ja. V sobo Lepe Gospodične.

JEAN: Pusti me, da grem.

BOB: Te je strah? Čez dve uri boš tak kot ona.

BRAVO: Grši.

BOB: Kaj se ve. *Grobo potisne Jeana. Pejd že.*

Jean gre v sobo, za njim Bob, ki mu preti. Ostanajo Scott,

Terči, Šus, policaj, Bravo in Gabi.

GABI: Torej zmenjeno? Naj nas potolčejo. Nobeden ne bo cviknil.

BRAVO: Smilite se mi. Bojite se. Že zdavnaj bi prevzel nase vse vaše zločine, in bil bi ponosen, presrečen, da sem jih – ampak niste dedci.

GABI: Spoštuj molk drugih. Crknili bomo. Nobenih groženj več. Samo mir.

BRAVO: Nikoli ga nisi poznal.

GABI: Od včeraj ...

BRAVO: Včeraj? Nisi se upal stopit zraven.

GABI: Sama je šla. Butnila je ob posteljo. Padla je. Ne vem, ali zato, da bi se ljubila, ali da bi spokojno umrla. Ne govori, da si nisem upal. Sem jih pospravil, punc, na tone. Nobena me ni zmedla.

BRAVO: Poznamo tvojo hladnokrvnost. In tvojo rahločutnost. Gospod je delikaten. Ampak če ne bi prišel jaz ...

GABI: Bi punca prav tako umrla.

BRAVO: Daj no, ne bluzi. In da veš: rabil sem tvoje šape. Če ti bo kaj laže, ti razložim: mislil sem na tvoje gromozanske šape.

GABI: Ti imaš svoje adute. Lepo kačjo glavo, bledico na obrazu, svoje besnenje, svojo zvijačnost.

BRAVO: Samo tvoje moči nimam. Ampak uporabljam jo bolje, kot si misliš. V vseh tvojih udarcih sem bil s tabo: stal sem ti ob strani. Potrebovala sta, da vama je laže šlo, pogled, ki se ne utruji in vaju gleda. Gabi, res sem pederulja!

SCOTT: Kdo jo je ubil?

BRAVO: Ni važno. Gabi, nisem moški, ki ljubi drugega moškega, ampak moški, zaljubljen v prigodo, ki je ne eden ne drug nista mogla zdržat sama. Zato sem hotel, zmerom in povsod, da greš do konca mojih moči. Jaz sem kazal najbolj kruti cilj, najbolj nevarna sredstva. In moja moč in krutost sta nocoj v tem, da ti povem, kako te preziram. S svojo strahopetnostjo si mi dopustil, da ti naložim najtežja dela. Včeraj mi je dala tvoja vreča kosti in mesa moč, da sem dopolnil, česar si se branil.

ŠUS: Si jo ti ubil?

BRAVO: A spraševal me boš? Resno misliš, da boš kaj dosegel, če se boš napihoval kot kakšna oblast? In da te bom zdaj, ko sem sesul Gabija, pustil tako zmedenega? *Odslej Bravo gleda proti odprtim vratom sobe, v katero sta stopila Jean in Bob.* Lahko bi bil vaša ženska; odpovedujete se jim, odkar se je banda spremenila v ječo. Lahko bi bil nosil krila – moral bi jih! – odrekel sem se jim, in obleke, v katerih bi bil lepša kot ta mrlička. To noč, fantje, postajam punca, ki poveljuje v bitki.

ŠUS: Kdo jo je ubil?

BRAVO: Jaz. Hotel sem preprečit umik. Podrl sem mostove. Kapirate?

Do konca ste izpostavljeni. Ni je pospravil Šus. Jaz sem jo. Čisto sam. Bila je oblečena za ples. Zdaj ko je naga, bi rad ...

GABI: Ne dotikaj se je!

BRAVO: ... krasil njeno lepo glavo. Uredil kodrčke. Ji raztegnil gubice. Česal jo bom, šminkal, mazal, pudral, polival z dišavami, posipal s cvetjem; kje so rože?

SCOTT: V apartmaju 723, v šejkovem. Umetne vrtnice.

BRAVO: In smaragdi.

SCOTT: Safirji, Bravo. Smaragdi so zeleni.

Nenadoma se stemni.

POLICAJ: Žarometi! Ugasili so žaromete. Prižgite luč!

Scott prižge luč. Prikaže se Američanka, pahljača ji zakriva spodnji del obraza. Bob jo podpira.

GABI: Hej!

BOB: Prištimana je.

POLICAJ: Ni kaj. Zelo je lepa.

GABI: Hej! Johnny!

SCOTT: Fantastičen si, Johnny! Čudovito se ti prilega. Bob, si ga ti polepšal?

BOB: Težko je šlo. Raztrgat sem moral obleko in mu razširit vrat. Mudi se. Ugasili so žaromete. *Jeanu. Ajde!*

GABI: Ne ga suvat.

BOB: Podpirat ga je treba. Bled je. Bled od sramu ali od groze ob misli, da se bo prikazal na balkonu. Spremil ga bom tja.

GABI: Ne da bi jaz to ukazal? Johnny, nisem hotel, da te oblečejo v punčaro. Nisem jaz rekel.

BOB: Nima smisla, da vztrajaš. Nem je. Bes in sram – ali njegova nova osebnost – sta mu vzela dih. Pa saj lahko jaz odgovarjam namesto njega. Kaj vas zanima? Če bojo policaji videli Američanko, nam bojo podarili eno uro; to moramo izrabit. Podoben ji je, ne res? *Jeanu. Greva!*

GABI: Ne ga tepst. Prepovedujem ti ...

BOB: Kako mehak si s svojo žrtvijo. Podaj ji roko!

GABI: Baraba!

SCOTT: Le mirno, Gabi. Spoštuj pravila. Spoštovanje, Gospa.

BOB: Gospodična! Prižgite radio. Muziko! In smrt!

SCOTT *je prižgal radio: Mozart. Jeanu.* In če vam bojo ploskali, se priklonite!

BOB *Jeanu:* Počasi stopaj, kot pri maši. Poravnaj čipke.

GABI: Pusti ga.

BRAVO *Gabiju:* Strah te je, da se bo popolnoma in dokončno spremenil v žensko. Ali v mrličko? Zmrdaš se, ker ga je obsijala sreča, da pokaže, kako je lepa. Vzklikali ji bojo, jo pozdravljali, jaz pa sem bil edinokrat v kikli, ko sem oblekel župnikov talár in vlomil v zakristijo.

BOB: Ne more bit pomote. Ona je. Gabi, jo spoznaš? Njene lepe plave učke.

BRAVO: Bodite vljudni z njo. In ne je pehât. Ne ve še, da je njena oblekca spodaj stisnjena.

GABI *Bravu:* Maščuješ se! *Jeanu.* Zgini na balkon.

BRAVO: Odpočivam. *Jeanu.* Ajde. Gremo, mrha!

GABI: Nadiraš jo, kot si jo nadiral, preden si jo ubil. Zmerom si bil surov z ženskami. Enako si se znašal nad njo, preden je šla na balkon prosit, naj plačajo odkupnino. In potlej, takoj potem, si jo zadavil.

BOB: Vsak čas mu bomo dovolili, da ponovi. *Bravu.* Poravnaj gube. Tako, ja. Še bucike bi moral met v ustih.

GABI: Zginite že!

BOB: Gremo.

Bob in Terči podpirata Jeana in ga peljeta proti balkonu.

BRAVO *Gabiju:* Od mrtvih je vstala. Takšna je, kot je bila, ko si jo položil na posteljo. Malo bolj žalostna nocoj, ker je bila zadavljena.

GABI: Neusmiljeni ste. Kot psi.

SCOTT: Svetujem, Gabi, da se rahlo nasmehneš. In potlej krutost. Ampak poglejte, samo poglejte. V kinu ste že videli tákole, ko stara kraljica Mary pozdravlja svoje ljudstvo. Hej, to je njena zlata poroka. Naj živi Kraljica.

POLICAJ: Ob takšnih priložnostih streljajo s topovi.

BRAVO: Prižgite radio.

SCOTT: Ne še. Čakaj, da pride nazaj.

BRAVO: A slišite? Ploskajo ji.

Prikaže se Jean, podpirata ga Bob in Terči.

SCOTT: Muzika! *Radio igra pogrebno koračnico.* In zdaj ples!

D R A M A

DRUGO DEJANJE

Jean je še zmerom oblečen v žensko, sklanja se nad Šusa in mu obvezuje glavo.

POLICAJ: Kroglja manj v kifeljčevem vampu.

GABI *Jeanu*: Pusti ga, da se stegne; sam je hotel.

SCOTT: Naj Gosposdična obvezuje ranjence. To je njena vloga.

GABI: Saj ne misli, da ga bo rešila, Šusa. Sam si je, iz strahu, pognal kroglo v glavo.

BRAVO: Ne razumem, kako da je zgrešil. Kdor bi se res rad fental, ta zadene.

SCOTT: Stvar je vendar jasna. Šus upa, da bo premotil kifeljce. Ganil bi jih rad in jih celo pripravil do tega, da mu ponudijo nosila. Tako vsaj ve, da ne bo tepen. Lahko ga posnemamo, če se nam zdi.

GABI: Dober hec bi bil, če bi nas odpeljali v tistih rešilcih, ki čakajo na omedlele firbce.

POLICAJ: Krasno bi zgledali, ja! Ampak opozarjam vas: ne računajte, pa če ste na tem, da spustite dušo, da bo kifeljčec usmiljen; kifeljci ne poznajo milosti. In Šus je dosegel samo to, da imamo eno kroglo manj.

GABI: Meni pa se ne zdi tako slaba ideja, če bi se ...

BRAVO: Iznakazili! Gabi, ne maram, da se iznakaziš!

SCOTT: Treba se je znat ranit, da se ne preveč.

GABI: Lahko bi se počili v nogo, ali v bok, da gre krogla skoz.

BRAVO: Gabi, pazi na svoj lepi obražček, ostani tako lep. Tako lep do konca.

GABI: Jaz pa lep?

BRAVO: Lep si, Gabi, tvoja lepota mi daje moč. Vsem nam jo daje.

GABI *se gleda v zrcalo*: A ja? In zdaj je čas, da jo uporabim. Zdaj, Bravo, koristi samo meni. Kar miren bodi, ne bom je izmaličil, tako me bolje štiti. Skrivam se vanjo, ovijam se z njo, in vse vas pozabljam.

BRAVO: Samo mene ne, Gabi.

BOB: Zakaj ne? Gospod je sam s sabo, gospod se ogleduje v svoji podobi. Gleda ji strmo v oči in se utaplja v njih.

D R A M A

GABI: In potlej? Me je strah? Strah me je.

BOB: Ne kremži se, drugače se boš začel trest. Ostani miren.

POLICAJ: Same pedre ste! Imam že raje policijo! Tam se ve, kaj kdo počne in kaj tvega: popoln prezir vseh, in še posebno tistih, ki jih varujemo. O nas ni debelih naslovov v časopisih, ni fotografij, ni pesmi, me slišite, ni pesmi, ki bi slavile naše podvige. Mi smo vaša senca. In ko pridem med vas, se znajdem sredi strahopetcev in podležev, sredi lažnega sijaja. Kar naprej smo na preži, vsi se navdušujejo nad vašimi dejanji, govorijo o vas! Poslušajte.

GLAS PO RADIU: ... zločinov, ki jih bodo neizogibno pripeljali na morišče

...

POLICAJ: Morišče! Slišite, kaj pravijo o vas!

GLAS PO RADIU: ... V dolgih člankih z mastnimi naslovi pripovedujejo večerniki mračne zgodbe o njihovih surovostih ...

POLICAJ: Članki, mračne zgodbe, surovosti, vse to govori o vas. In ko sem vam želel pomagat, da bi laže prenašali ...

SCOTT: Smo pustili, da zgrmi na tla. Prehudo veličastje nas utruja.

POLICAJ: Nimate moči, da bi ga vzdržali. Ponujam vam roke, svoje jeklene pesti, svoje udarce, brce, svoja pleča, in vi odklanjate.

SCOTT: Ne delimo na pol.

POLICAJ: Zamešal si: ne pomagam vam zato, ker bi si želel slave, ampak ker spoštujem tisto, kar predstavljate.

GABI: Daj nam mir. Svoj posel smo opravljali. Ti pa preveč čvekaš.

POLICAJ: Crkavate! Pobira vas od strahu!

GABI: Druge stvari si počel kot mi. Nikoli nisi bil do vratu in čez v prigodi, iz katere ne moreš ven. Nikoli se nisi ujel v lastne zanke. Nikoli se ti ni bilo treba, čisto samemu, tolči s policijo in z vsem, kar predstavlja.

POLICAJ: Nekaj boljšega sem naredil: včeraj sem prebil lastno policijsko zaporo, v sebi. In prišel k vam. Za to je bil potreben drugačen pogum, kot je vaš.

SCOTT: Ki je samó tvoja stvar, ta čisti pogum, ki te bo še bolj ozaljšal.

GABI: Ampak zato še nimaš pravice, da bi govoril v imenu kolegov.

Predvsem pa ne, da bi prevzel oblast.

POLICAJ: Navajen sem na disciplino.

SCOTT: Mi pa na nasilje.

POLICAJ: Poslušajte me no, za božjo voljo! Natančno veste, da ste prišli tja, kamor ste želeli, in da jaz nisem. Iz kifeljca postajam gangster. Izvihavam se, kot rokavica, in vam kažem, kaj je kifeljčeva narobe stran: gangster. Policija. Policija! Dve leti sem bil not. In rad sem jih imel, pobe, in še bolj silno rad jih imam, odkar sem streljal nanje. Ah, sem jih preganjal, aretiral, stolkel takšnih, kot ste vi! Bil sem zraven pri racijah, pomagal pri priznanjih, prostovoljnih!, do zadnjih vlaken moči sem se bojeval proti vam, in potem sem začutil, da ne morem it še naprej. Bil sem, ne pozabit, najboljši policaj za kalibre vaše sorte, in sem začutil, da ne morem it še dlje v krutosti, ki je v službi meščanov. Prišel sem do roba, do mejá, ki se stikajo z vašimi, in ko jih prestopiš, se znajdeš med vami. Me razumete? Ne? Saj ne morete. Prav, nič več ne bom razlagal, mirno se bom usidral tukaj. A tudi med vami bom na prvem mestu.

BOB: Treba si ga je izbojevat.

POLICAJ: To mi ne bo težko. Ničesar ni, kar bi lahko izgubil.

SCOTT: In obup je zanesljiv pomočnik. V vseh primerih.

POLICAJ: Predolgo sem vahtal tepce, pazil na otroke, varoval notarje, inkasante, načičkane gospe in princeske, ki se valjajo v denarju!

JEAN *se napol pokloni*: Me veseli!

POLICAJ *stopi proti njemu*: Ti pa tiho, punči. In da veš: noben suženj nisem, ki se upira. In ne kričim, ker bi sovražil; ljubim.

JEAN: Znoreli ste! Ne dovolite, da ...

POLICAJ: Nor sem od upanja. In čisto vseeno mi je, ali govorim s prazno kiklo, z biseri, pripetimi na zrak, s pahljačo, ki ničesar ne zakriva. Zadosti besen sem, da si vse izmislim! Tako torej, ugrabimo te, ti pa misliš, da te bo rešilo, če nas nahujksaš med sabo?

JEAN: Čisto pri miru sem, še ganem se ne. Komaj da govorim ...

BRAVO *Jeanu, posmehljivo*: Ja, brani se. Uporabi svoje čare. Spogleduj se z njim.

POLICAJ: Tvoji pogledi! Ljubosumni so nanje! Že predolgo hrepenim po blišču tvojega očeta in po tvojem, po sijaju vse Amerike in vseh njenih bank. To noč zmagujem.

GABI *policaju*: Boš dal roke stran!

BRAVO: Zakaj pa? A si postal njen dobri vitez? *Policaju.* Ne ga poslušat, poslušaj samó svoje srce. Prav imaš, bodi divji. Neusmiljen. Izniči jo. Ampak naredi to potihem.

JEAN: Če se me bojite, me ne spustite spred oči. A česa neki bi se bali od mene?

BRAVO: Gospodična je krotka, kaj? Gospodična je občutljiva in ne mara promiskuitete?

JEAN: Nič ni še izgubljeno. Vse se lahko uredi.

POLICAJ: Kaj uredi, kako? Jaz pa sem izgubljen. *Krenja.* Ne izmikaj se. Kakorkoli že, meni pripadaš. Že si prešel pot od kralja do žrtve. Preobrazba se je zgodila pred mojimi očmi. Opazil sem celó, da ti je bilo rahlo nelagodno, in na lepem si se preobrnil: postal si tista, ki jo ubijajo. Se dobro počutiš v tej koži? Zdaj boš moj suženj. Ne izmikaj se.

BOB *Gabiju, ki skuša posredovati:* Pusti ga. Prepozno je.

JEAN *se odmika in vpije proti oknu:* No kaj? ... Ste hoteli napraviti iz mene to, kar sem? V redu, sprejemem. Vi ste moški, jaz sem Kraljica plesa. Torej me pustite. Prav, zmenjeno, prevzemam odgovornost za svoja krila, steznik, za svoj pajčolan, za svoje gibe! Zmenjeno, jaz sem tista, ki jo preganja vaše sovraštvo. In čakam, da me eden od vas spet ubije. Nič naj vam ne bo nerodno.

POLICAJ *stopa za njim:* Se strinjam. Jaz bom opravil posel.

JEAN: Ne boš si upal. Preveč sem lepa.

POLICAJ: Nasprotno, opogumilo me bo. Prihajam. Ne zavrni me.

Izgineta med oknom na balkonu, sliši se strel.

TERČI: Mislim, da so tokrat razumeli.

BRAVO: Kifeljc je dec.

BOB: Se mu boš vdal?

BRAVO: Sem se že. Vso njegovo pustolovščino sem delil z njim. Od začetka do konca sem ga spremljal.

SCOTT: Izbojeval si je svoje mesto. Da slišimo. *Prižge radio.*

GLAS PO RADIJU: ... in še drugih nagibov. Vpričo nemočne policije, zgrožene nad tolikšno brezčutnostjo, se je torej razkrila osupljiva potegavščina. Brezsramni zločinci, ki jim, priznajmo, ne manjka

poguma, so s tem odurnim umorom pokazali svoj peklenski obraz.

Nobene milosti ...

POLICAJ *se vrne*: Zdaj sem razorožen. Pripopal sem mu zadnjo kroglo.

GABI: Lahko smo prepričani, da bojo čez deset minut tu.

POLICAJ: Pa kaj? Naj se pustimo pobit? Menda te ne mika ... da bi spoznal rablja?

SCOTT: Zakaj pa ne? Tudi o njem smo vsi fantazirali. Dovolj dolgo smo se menili o njem in se hecali na njegov račun, da je postal naše najbolj milo hrepenenje.

POLICAJ: Je še kaj krogel? Terči? Pazi na stopnice. Zaustavi jih. Do zadnjega se tolci, do smrti.

TERČI: Ni več kaj dosti za ubit v meni. Proti svojemu koncu grem.

BRAVO: Tem bolje. Meni ni ničesar žal. Življenje se mi je iskriilo pod trdimi udarci.

POLICAJ *Gabiju*: Čim več jih moramo pobit, medtem ko bojo šli gor. Po stopnicah bojo morali it počasi.

GABI: Scott, Terči, Bravo, Bob in jaz imamo po eno kroglo, torej skupaj pet.

POLICAJ: Pobit jih moramo najmanj pet.

BOB: Ti bi pa to z veliko žlico.

GABI: Samo še bolj besni bojo na nas.

POLICAJ: Deset minut življenja nam preostane, naj bojo sijajne. Pripravite se na zbijanje figur!

BOB: Pet minut, ko si ne moremo privoščiti ničesar, nobenega novega razkošja. Stisnjeni smo tukaj, ujeti, brez moči.

SCOTT: Eno razkošje nam še preostane ...

BRAVO: Katero? Povej že.

SCOTT: In ki nam je mogoče lahko v pomoč.

GABI: Tukaj? Mogoče kakšen boren ponaredek...

SCOTT: Razkošje, da smo strahopetni.

POLICAJ: Kaj naj to pomeni?

SCOTT: Ti seveda nimaš pojma. Mi pa vemo. Vse življenje smo poznali drznost, baharijo, nastopaštvo, gledali smrti v oči, in nikoli nismo smeli cviknit. Nikoli.

Bob prižge radio.

GLAS PO RADIU: ... znani po svoji drznosti. Ob nešteti podlostih so nekajkrat izpričali tudi izjemen pogum. Kaj jih je privedlo do tega, da so ugrabili mlado dekle. Te nasmejane pošasti ...

SCOTT *ugasi*: Slišite, kaj pravijo o nas.

BOB: V časopisih je še več, in lepše. Dobro smo se držali. In ni bilo lahko, in ni hec, ko moraš ustrezat svoji podobi.

POLICAJ: Pa kaj potlej? Ne boste vendar popustili? Tik pred ciljem! Kar pomnite, ste se naprezali, da bi dobili takšno vlogo, življenjsko, zvezdniško. In zdaj boste naenkrat takšni strahopetci!

GABI: Se nam krasno in sladko, če smo strahopetni. A vidi kdo kaj, ali koga, ki bi se ga lahko bali? Jaz ga ne.

BRAVO: Zanima me, kaj človek občuti, ko sklene, da se bo vdal. Saj se bomo vdali, ne res, fantje?

TERČI: Ampak zakaj?

BRAVO: Da še enkrat ... da še zadnjič grdo nategnemo kifeljce, Pravico, meščanarijo in vse táko, zadnjič in grdo: da z drekom, da z njihovim drekom pomazemo preveč lepo podobo, ki so jo imeli o nas.

SCOTT: Veste, težko jo bo peljat do konca, vdajo. Aretacija, preiskovalni zapor, potlej sojenje, potlej ...

BRAVO: No kaj? Se bojiš? Kar reci. Rabelj. Tem bolje. Tudi njega bom poskušal zapeljat.

POLICAJ: Preprečil vam bom, da bi cviknili. Jaz ostajam. Strašen.

GABI: Nič več nimaš opravit z nami.

POLICAJ: Kaj bo z mano? Prehitro sem počel vse skup. Včeraj sem bil na drugi strani. Danes zjutraj sem streljal na policaje. Streljal sam nase. Uničujem se, da bi postal nekdo drug ... In čas priganja.

GLAS PO RADIU: ... gasilci se po lestvah vzpenjajo po vseh štirih stenah. Delujejo usklajeno. Vsakega gasilca varuje do zob oborožen policist

...

POLICAJ: Pazite na okna! Bob, pojdi k južni steni. *Scottu*. Ti pa ...

SCOTT: Nobeden že nima več poguma, da bi se zganil.

POLICAJ: Ne ubogate me!

SCOTT: Počasi, a zanesljivo nas prevzema strahopetnost.

POLICAJ: Čez deset minut bojo tu.

BOB: No in? Čez glavo imam tega, da sem bil, kar so me silili, da sem.

POLICAJ: Kdo te je silil? In kaj?

BOB: Kifeljci. Kako naj se vedem, kako naj bom grob. Tudi zaradi njih smo se delali lepe, odločne. Koristilo jim je pri disciplini, pri njihovem počutju.

POLICAJ: Drago vas bo stalo, če boste cviknili.

SCOTT: Kaj? Z mano je konec. Prepuščam se in tonem. Že čutim, kako mi mila celica obliva stopala. Do gležnjev sem spokojen. *Odloži brzostrelko.* Tako.

BOB: Scott, je hudo? Ali pa res pomirja?

SCOTT: Zmerom se je malo grenko vdat, a bo že bolje, ko boste še vi to naredili.

GABI: Fantje! Poskusite zdržat do konca!

BRAVO: Še pred prpo cvikaš. Ne moreš je pripeljat do roba. Hočeš, da ti pomagam?

GABI: Kaj vse bojo nakladali po časopisih? Že vidim naslove. Z našimi fotkami.

BRAVO: Tako je. Majhne se bomo naredili. Čisto majhne. In nazadnje bomo prav tako velikanski, kot smo bili. Drugačno življenje bomo živeli, drugod.

GABI: V sramoti.

BRAVO: Zakaj pa ne? Naredi kot drugi: zberi pogum za svojo strahopetnost.

POLICAJ: Gor lezejo, vi pa še zmerom debatirate. Spomenik vam bojo zavzeli med vašo filozofažo. Pejte k oknom. Branite se.

BOB: Meni paše, da bom dvignil roke. *Odloži orožje.* Vse je treba spustit.

GABI: Fantje, še ena malenkost je: v fraku ne moremo na cesto, režali se nam bojo v ksiht.

BOB: Ko da je to zdaj važno.

BRAVO: Pa kaj, daní se. Zdaj je čas, ko hodijo žurerji domov. Ura za it spat. Če se prec stegnemo, ne bomo vedeli, da si odpočivamo.

GABI: Zdržite še čisto malo ...

BOB: Ni govora, da bi še kdaj prijel svoje ropotalo. Zares sem ga spustil.

GABI: Scott!

SCOTT: Vaše čvekanje mi gre na živce. Zagovor si sestavljam.

Bravo prižge radio.

GLAS PO RADIU: ... v šestem nadstropju se policija pripravlja na sklepni

napad. Še malo, pa bodo zločinci dvignili roke, omočene v krvi.

Brezpogojna, sramotna vdaja ...

POLICAJ: A takole greste? Sam ostajam.

BRAVO: Vzemi puške in se brani. *Vrže mu brzostrelko. Policaj pomišlja, potlej jo pobere. Sliši se strel.*

POLICAJ: Terči! Pazi na stopnice. Pobij jih. Vse jih pobij. Streljaj.

TERČI: Pozor, fantje, merim.

Strel. Terčijeva podoba, ki jo je videti

v zrcalu, omahne.

GABI: Tu so. Hitro. Odrzite orožje. Šus, daj stran puško.

POLICAJ: Roke gor. Da se ne ganete. Da mi ne črhnete. Ne hecam se. Moji ujetniki ste.

GABI: Zapuščaš nas? Ti, ki ...

POLICAJ: Vse sem imel, fantje. Zdaj pozabljam slavje in se vračam k svojim. Kdor se premakne, dobi šus.

GABI: A že!

BOB: Ne boš si drznil. Bili smo kolegi.

SCOTT: Dobro zašpilano.

POLICAJ: Nič zašpilano. Nikdar nisem igral. Prejle sem bil z vami. Zares na vaši strani. Vaša strahopetnost se mi je zagnusila. Roke gor!

BOB: Ko bojo tvoji kolegi zvedeli, s kakšnim užitkom si streljal po njih ...

POLICAJ: Tiho boste o tem.

GABI: Kar misli si!

POLICAJ: Kdo vam bo pa verjel. In če samo zinete ... *Premolkne.* Barabe! Roke gor. Ne mi mrdat, vas naluknjam. *Proti oknu.* Kar not, fantje. Vse je pod kontrolo.

Prevedel in spremno pombo napisal **Aleš Berger**

Besedilo *Splendid* je iz zapuščine francoskega pisatelja Jeana Geneta (1910–1986) in je bilo prvič natisnjeno leta 1993 pri založbi L'Arbalette in potem večkrat uprizorjeno v Franciji in drugod. Napisano je bilo leta 1948, se pravi,

neposredno po igrh *Poostreni nadzor* in *Služkinji*, a avtor se mu je kmalu odpovedal in ni hotel slišati ne za njegovo objavo ne za morebitno uprizoritev. Čeprav ga je sam Jean-Paul Sartre, ki je igro menda visoko cenil, skušal odvrniti od te odločitve, je ostal neomajen: po mnenju nekaterih zaradi moralne in ustvarjalne krize, v katero je zdrsnil, potem ko ga je francoski predsednik Vincent Auriol (poleti 1949) pomilostil vseh prej izrečenih kazni, po sodbi drugih zato, ker je temo drugače in dosti bolj na široko razbil v igri *Balkon* (1955). – V knjižici *Atelje Alberta Giacomettija* (1957) se Genet spominja, kako je nekega dne, ko se je sklonil, da bi pobral cigaretni ogorek, pod kiparjevo mizo našel skulpturo, ki se mu je od vseh Giacomettijejih zdela najlepša. Kipar mu je, osuplemu, pojasnil: "Če je zares močna, se bo sama pokazala, četudi jo skrivam" ...